Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Briefe - Cod. Aug. perg. 83

Paulus <Apostel, Heiliger>

[S.l.], [11. Jh.]

Paulus ad Corinthios

urn:nbn:de:bsz:31-11851

Visual Library

Paulus uocatus apo
stolus xpi ihu per uoluntatem di
& sosthenes frater aecclesiae di quae
corinthi scificatis in xpo ihu uocatis scis.
Cum omnibus qui inuocant nomen dni nri
ihu xpi. In omni loco ipsorum & nostro.
Gratia uobis & pax a do patre nro & dno ihu xpo
Gratias ago do meo semper pro uobis in gratia di
quae data ē uobis in xpo ihu. Quia in omnib;
diuites facti estis in illo. In omni uerbo & in
omni scientia. sicut testimonium xpi con
firmatum ē in uobis. Ita ut nihil uobis desit
in ulla gratia. expectantes reuelationem
dni nri ihu xpi. Qui & confirmabit uos usq;
in finem sine crimine. in die aduentus dni
nri ihu xpi;
Fidelis ds per quem uocati estis in societate
filii eius ihu xpi dni nri; F. II.
Obsecro autem uos fratres per nomen dni
nri ihu xpi. ut idipsum dicatis oms & non
sint in uobis scismata; Sitis autem perfecti in eo
dem sensu & in eadem scientia; Significatu
enim mihi de uobis frs mei ab his q sunt chloes
quia contentiones inter uos sunt; Hoc aut
dico. quod unusquisq; urm dicit; Ego sum
quidem pauli. ego autem apollo. ego uero
cephae. ego autem xpi. diuisus est xps.
Numquid paulus crucifixus est pro uobis.
aut in nomine pauli baptizati estis;
Gratias ago do meo. quod neminem urm baptizaui
nisi crispum & gaium; ne quis dicat. quod
in nomine meo baptizati sitis; Baptizaui aū
& stephane domum; Caeterum nescio si quē
alium baptizauerim;
Non enim misit me xps baptizare sed euangelizare
Non in sapientia uerbi ut non euacuetur crux xpi.
Uerbum enim crucis pereuntibus quidem stul
titia est. his autem qui salui fiunt id est no
bis uirtus di est.
Scriptum est enim; Perdā sapientiā sapientium

& prudentiam prudentium reprobabo.
Ubi sapiens. ubi scriba. ubi conquisitor huius s(e)c(u)li.
Nonne stultam fecit ds sapientiam huius mundi.
Nam quia in di sapientia non cognouit mundus per
sapientiam dm. placuit do per stultitiam praedi
cationis. saluos facere credentes.
Quo & iudaei signa petunt. & greci sapientiam
quaerunt. Nos autem praedicamus xpm cru
cifixum. iudaeis quidem scandalum. gentibus
autem stultitiam. Ipsis autem uocatis iudaeis.
atq; grecis. xpm di uirtutem & di sapientiam.
Quia quod stultum est di sapientius est hominibus.
Et quod infirmum est di fortius est hominibus.
Uidete enim uocationem uestram frs. quia non multi
sapientes secundum carnem. Non multi po
tentes. non multi nobiles. sed quae stulta s(unt)
mundi elegit ds ut confundat sapientes. Et in
firma mundi elegit ds ut confundat fortia.
Et ignobilia mundi & contemptibilia elegit ds.
Et ea quae non sunt. ut ea quae sunt destrueret. ut non glo
rietur omnis caro in conspectu eius. Ex ipso aut uos estis
in xpo ihu. qui factus est nobis sapientia a do. & iu
stitia. & sanctificatio & redemptio. Ut quemadmodum
scriptum est. qui gloriatur in dno glorietur. IIII.
Et ego cum uenissem ad uos frs. ueni non per su
blimitatem sermonis aut sapientiae. annunti
ans uobis testimonium xpi. Non enim iudicaui
me aliquid scire inter uos. nisi xpm ihm & hunc
crucifixum. Et ego in infirmitate & timore. &
tremore multo fui apud uos. Et sermo ms & pre
dicatio mea non per suasibilibus sapientiae uerbis.
sed in ostensione sps & uirtutis. Ut fides ura non
sit in sapientia hominum. sed in uirtute di.
Sapientiam aut loquimur inter perfectos. Sapientiam
uero non huius saeculi. neq; principum huius saeculi
qui destruuntur. Sed loquimur di sapientiam
in mysterio. quae abscondita est. quam praedesti
nauit ds ante saecula in gloriam nram. quam nemo
principum huius saeculi cognouit. Si enim co
gnouissent. numquam dnm gloriae crucifixissent. sed sicut

scriptum est. Quod oculus non uidit. nec auris audiuit.
nec in cor hominis ascendit. quae praeparauit deus his
qui diligunt illum. Nobis autem reuelauit deus per
spiritum suum; spiritus enim omnia scrutatur. etiam profunda dei.
Quis enim scit hominum quae sunt hominis. nisi spiritus
hominis qui in ipso est. Ita et quae dei sunt. nemo
cognouit nisi spiritus dei. Nos autem non spiritum huius mun
di accepimus. sed spiritum qui ex deo est. Ut sciamus
quae a deo donata sunt nobis. quae et loquimur.
non in doctis humanae sapientiae uerbis. sed in doc
trina spiritus et uirtutis. Spiritalibus spiritalia comparantes;
Animalis autem homo non percipit ea quae sunt spiritus dei.
Stultitia est enim illi. et non potest intellegere. quia
spiritaliter examinatur. Spiritalis autem iudicat
omnia. et ipse a nemine iudicatur. Quis enim
cognouit sensum domini. qui instruat eum;
Nos autem sensum christi habemus.
Et ego fratres non potui loqui uobis quasi spiritalibus. 3
sed quasi carnalibus. Tamquam paruulis in christo. Lac
uobis potum dedi non escam. Nondum enim poteratis. sed
nec nunc quidem potestis. adhuc enim estis carnales;
Cum enim sit inter uos zelus et contentio. nonne carnales
estis. et secundum hominem ambulatis; Cum enim quis dicit
Ego sum pauli. alius autem ego apollo. Nonne homines
estis; quid igitur est apollo. quid uero paulus. ministri
eius cui credidistis; et unicuique. sicut dominus dedit. Ego
plantaui. apollo rigauit. Sed deus incrementum dedit;
Itaque neque qui plantat est aliquid. neque qui rigat. Sed
qui incrementum dat deus. Qui plantat autem et qui rigat.
unum sunt. Unusquisque autem propriam mercedem acci
piet secundum suum laborem. Dei enim sumus adiutores.
dei agri cultura estis. dei aedificatio estis. Secundum
gratiam dei quae data est mihi. ut sapiens architectus
fundamentum posui. Alius autem superaedificat. Unus
quisque autem uideat quomodo superaedificat. Fundamen
tum enim aliud nemo potest ponere. praeter id quod posi
tum est. quod est christus iesus. Si quis autem superaedificat su
pra fundamentum hoc aurum argentum lapides pretiosos
ligna foenum stipulam. unius cuiusque opus manifestum
erit. Dies enim domini declarabit. quia in igne reuelabitur.

bonos auditores ignis purgabit. malos uero in aeternum cremabit.

Et uniuscuiusque opus quale sit. ignis probabit. Si cuius
opus manserit quod superedificauit mercedem accipiet.
Si cuius opus arserit detrimentum patietur. Ipse autem
saluus erit. sic tamen quasi per ignem. L.V.
Nescitis quia templum dei estis et spiritus dei habitat in uobis?
Si quis autem templum dei uiolauerit. disperdet illum deus.
Templum enim dei sanctum est quod estis uos. Nemo uos seducat.
Si quis uidetur inter uos sapiens esse in hoc seculo. stultus
fiat, ut sit sapiens. Sapientia enim huius mundi. stul
titia est apud deum. Scriptum est enim. Comprehendam
sapientes in astutia eorum. Et iterum. Dominus nouit
cogitationes sapientium quoniam uane sunt. Itaque
nemo glorietur in hominibus. Omnia enim uestra sunt.
siue paulus siue apollo siue cephas. Siue hic
mundus siue uita siue mors. siue presentia siue
futura. omnia enim uestra sunt. Vos autem christi. christus autem
dei. Sic nos existimet homo ut ministros christi et
dispensatores mysteriorum dei. Hic iam queritur
inter dispensatores ut fidelis quis inueniatur.
Mihi autem pro minimo est ut a uobis iudicer aut ab
humano die. Sed neque me ipsum iudico. Nihil enim
mihi conscius sum. Sed non hoc iustificatus sum.
Qui autem iudicat me dominus est. Itaque nolite ante
tempus iudicare. quoadusque ueniat dominus.
qui et illuminabit abscondita tenebrarum et ma
nifestabit consilia cordium; et tunc laus erit
unicuique a deo. L.VI.
Haec autem fratres transfiguraui in me et apollo propter
uos. ut in nobis discatis. ne supra quam scriptum est.
Unus aduersus alterum infletur pro alio. Quis
enim te discernit? quid autem habes quod non ac
cepisti? Si autem accepisti quid gloriaris quasi
non acceperis? Iam saturati estis. iam diuites
facti estis; sine nobis regnatis. et utinam regna
retis. ut et nos uobiscum regnaremus. Puto enim
deus nos apostolos nouissimos ostendit. tamquam
morti destinatos. Quia spectaculum facti sumus
huic mundo. et angelis et hominibus.
Nos stulti propter christum. Vos autem prudentes in christo.
Nos autem infirmi. uos fortes. Vos nobiles.

Si auditores aeterna damnatione euadant. doctor pro eorum salute remunerationem suscipiet.
Si ex propriis meritis auditores damnabuntur. doctor pro eis non sollicitus fuit. poenas luet purgatorias.
templum dei uiolat. qui uiolat unitatem.
corpus nostrum templum dei. anima ara dei.

i. huc illucque uersando

s. pro ipsis blasphematoribus

Nos autem ignobiles. usque in hanc horam. Et esurimus
et sitimus. et nudi sumus. Et colaphis caedimur. et
instabiles sumus. et laboramus. operantes ma
nibus nostris; Maledicimur et benedicimus; Perse
cutionem patimur. et sustinemus; Blasphe
mamur. et obsecramus; tamquam purgamenta
huius mundi facti sumus. Omnium peripsima
usque adhuc; Non ut confundam uos haec scri
bo. Sed ut filios meos karissimos moneo;
Nam si decem milia pedagogorum habeatis
in Christo. sed non multos patres. Nam in Christo Iesu.
per euangelium ego uos genui. VII.

Rogo ergo uos. imitatores mei estote. Ideo misi ad
uos Thimotheum qui est filius meus karissimus.
et fidelis in domino. qui uos commonefaciat ui
as meas. quae sunt in Christo. Sicut ubique in omni
ecclesia doceo. Tamquam non uenturus sim ad uos. sic
inflati sunt quidam; Veniam autem ad uos
cito si dominus uoluerit. Et cognoscam non sermo
nem eorum qui inflati sunt. Sed uirtutem;
Non enim in sermone est regnum dei sed in uirtute;
Quid uultis. in uirga ueniam ad uos. an in ca
ritate. et spiritu mansuetudinis; Omnino auditur
inter uos fornicatio. et talis fornicatio. qualis
nec inter gentes. ita ut uxorem patris aliquis ha
beat; Et uos inflati estis. et non magis luctum
habuistis. ut tollatur de medio uestrum qui hoc opus
fecit; Ego quidem absens corpore. praesens autem spiritu
iam iudicaui ut praesens. eum qui sic operatus est.
in nomine domini nostri Iesu Christi. Congregatis uobis
et meo spiritu. cum uirtute domini Iesu. tradere huius
modi satanae in interitum carnis. ut spiritus saluus
fiat in die domini Iesu; Non bona gloriatio uestra;
Nescitis quia modicum fermentum. totam massam cor
rumpit; Expurgate uetus fermentum ut sitis
noua conspersio. sicut estis azimi; Etenim pascha
nostrum immolatus est Christus; Itaque epulemur non
in fermento ueteri. neque in fermento malitiae
et nequitiae. Sed in azimis sinceritatis et
ueritatis; VIII.

quib(us) verbis sanxerit. non timere & quolib& modo .i. per iudiciū. auferendos ēē malos. ab ecclesiae communione. Id ē qui noti & famosi.

Scripsi vobis in ep(isto)la. ne comisceamini fornicariis. non
utiq(ue) fornicariis. huius mundi. aut avaris. aut ra
pacib(us). aut idolis servientib(us); Alioquin debuera
tis de hoc mundo exisse; Nunc autē scripsi vo
bis. non commisceri; Si is qui fr(ater) nominatur. ē.
fornicator. aut avarus. aut idolis serviens.
Aut maledicus. aut ebriosus. aut rapax.
Cum eius modi nec cibum sumere; Quid enī
mihi de his qui foris sunt iudicare. Nonne
de his qui intus sunt vos iudicatis. Nam eos
16 qui foris sunt. d(eu)s iudicabit; Auferte malū
a vobis ipsis; Audet aliquis u(est)rm habens nego
tium adversus alterū. iudicari apud iniquos.
& non apud s(an)c(t)os; An nescitis. quō s(an)c(t)i de mundo
iudicabunt; & in vobis iudicabitur mundus.
indigni estis qui de minimis iudicetis;
Nescitis. quō angelos iudicabimus. quanto m(a)g(i)s
secularia; Secularia igitur iudicia si habueritis.
contemptibiles qui sunt in ecl(esi)a. illos constitui
te ad iudicandum; Ad verecundiā u(est)rām
dico; Sic non ē. inter vos sapiens quisquam.
qui possit iudicare inter fr(atr)em suum.
Sed frat(er) cū fr(atr)e iudicio contendit; & hoc apud
infideles; Iam quidē omnino delictū ē.
quod in vobis iudicia habetis inter vos;
Quare non magis iniuriā accipitis. quare
non magis fraudem patimini; Sed vos iniu
riam facitis. & fraudatis & hoc fratrib(us); An nesci
tis quia iniqui regnū di non possidebunt;
Nolite errare. neq(ue) fornicarii. neq(ue) idolis servi
entes. neq(ue) adulteri. neq(ue) molles. neq(ue) masculo
rum concubitores. neq(ue) fures. neq(ue) avari. neq(ue)
ebriosi. neq(ue) maledici. neq(ue) rapaces. regnum di
possidebunt; Et hec quidē fuistis. Sed abluti
estis. sed s(an)c(t)ificati estis. sed iustificati estis. in
nomine dni n(ost)ri ihu xpi. & in sp(irit)u di n(ost)ri; Tyun.
Omnia mihi licent. sed non omnia expediunt.
Omnia mihi licent. sed ego sub nullius redigar
potestate; Esca ventri & venter escis. D(eu)s autē
& hunc & has destruet. Corpus autem non for

nicationi sed dn̄o. Et dn̄s corpori; Ds̄ uero & dn̄m
suscitauit. & nos suscitabit per uirtutem suam;
Nescitis quō corpora ur̄a membra xp̄i sunt; Tollens
ergo membra xp̄i faciam membra meretricis. absit;
An nescitis quō qui adheret meretrici unum corpus
efficitur; Erunt inquid duo in carne una; Qui autem
adheret dn̄o unus sp̄s ē; Fugite fornicationem;
Omne peccatum quodcumq; fecerit homo extra corpus ē;
Qui autem fornicatur in corpus suum peccat; An nesci
tis quō membra ur̄a templum ē sp̄s sc̄i qui in uobis ē.
quē habetis a dō & non estis ur̄i; Empti enī estis pre
tio magno; glorificate & portate dn̄m in corpore
uestro; IX.

De quib; autē scripsistis mihi: bonum est homini
mulierem non tangere; Propter fornicationē
autē unus quisq; suā uxorem habeat; Et unaquęq;
suū uirum habeat; Uxori uir debitum reddat;
Similiter autē & uxor uiro; Mulier sui corporis
potestatem non habet sed uir; Similiter aut & uir
sui corporis potestatē n̄ habet sed mulier; Nolite
fraudare inuicem nisi forte ex consensu ad tempus
ut uacetis orationi & iterum reuertimini in idipsū.
ne temptet uos satanas propt̄ incontinentiam
ur̄am; Hoc autē dico secundum indulgentiā non
secundum imperium; Uolo autē omnes homines
esse sicut me ipsum; Sed unus quisq; proprium
habet donum ex dō alius quidem sic alius ue
ro sic; Dico autē non nuptis & uiduis bonum ē
illis si sic maneant sicut & ego; Quod si non se
continent nubant; Melius ē enim nubere quā
uri; His autem qui matrimonio iuncti sunt precipio
non ego s; dn̄s Uxorem a uiro non discedere.
quod si discesserit manere innuptam aut ui
ro suo reconciliari & uir uxorem ne dimittat;
Nam ceteris ego dico non dn̄s; Si quis fr̄ uxorē
habet infidelem & hęc consentit habitare cum
illo non dimittat illum; Et si qua mulier habet
uirum infidelem & hic consentit habitare cum
illa non dimittat uirum; Sc̄ificatus est enī
uir infidelis in muliere fideli Et sc̄ificata

ē. mulier infidelis per virum fidelem; Alioquin
filii vestri inmundi essent. Nunc autem sci sunt;
Quod si infidelis discedit discedat; Non ē. enī seruituti subiectus fr̄. aut soror in eiusmodi;
In pace autē vocauit nos ds̄; Unde enim scis
mulier si virum saluum facies; aut unde scis
vir si mulierem saluam facies;
Nisi unicuiq; sicut diuisit dn̄s; Unum quemq; sicut vocauit ds̄ ita ambulat; Et sicut in omnib; ecclesiis
doceo; Circumcisus aliquis vocatus ē. non adducat preputium. In preputio aliquis uocatus est.
non circumcidatur; Circumcisio nihil ē. & preputium nihil ē. sed obseruatio mandatorum
dī; Unusquisq; in qua uocatione uocatus est.
in ea permaneat; Seruus vocatus es non sit
tibi curę. sed & si potes liber fieri magis utere; Qui enim in dn̄o uocatus ē. seruus. libertus ē. dn̄i. Similiter qui liber uocatus est.
seruus ē. xp̄i; Pretio empti estis. Nolite
fieri serui hominū; Unusquisq; in quo uocatus ē. fr̄s in hoc maneat apud dm̄;

De uirginib; autem preceptum dn̄i non habeo. consilium autē do. tamquā misericordiā consecutus a dn̄o. ut sim fidelis; Existimo ergo hoc bonum ee. propt̄ instantē necessitatem. quō bonū ē. homini sic esse; Alligatus es uxori. noli quęrere solutionem; Solutus es ab uxore. noli quęrere uxorem; Si autē acceperis uxorē. non peccasti; Et si nupserit uirgo non peccauit; Tribulationem carnis tamē habebunt huiusmodi; ego autem uobis parco; Hoc itaq; dico fr̄s tempus breue ē.; Reliquū ē. ut qui habent uxores tamquā non habentes sint. Et qui flent tamquā non flentes. Et qui gaudent tamquā non gaudentes. Et qui emunt tamquā non possidentes. Et qui utuntur hoc mundo tamquā non utantur; Praeterit enim figura huius mundi;
Volo autē vos sine sollicitudine ee.; Qui sine uxore ē. sollicitus ē. quę dn̄i sunt. quomodo placeat dō. Qui autē cum uxore est sollicitus

sic est accipiendū. quod exemplū ū p̄fessorum. & uirorum quos ixores. & feminarū quas maritī lucrifecerunt xp̄o. & paruulos quos ad quos faciendos xp̄ianos. uoluntas xp̄iana. & tū unius parentis euicerat.

VT IERON
Circumcisus. p̄ nulli [illegible] ... [illegible]

i. n̄ doleat quod circumcisus ē. & in preputio non ē.

Hoc tempore ... [illegible]

IERON
i. Noli propter hoc habere tristitiam. nec te ... sa uirginitate suspires.

IERON
Nefors itan ... [illegible]

i. quia dn̄s ē. ut credere ... ut fidelis sim.

ut sic studeant placere coniugi ut tamē n̄ displiceant creatori.
q̄ sic temporalib; damnis affligitur. ut tamē de aeternis lucris semper consoletur.
q̄ cuncta necessaria adiutae suae ministerii redigit. & tamen haec sine mentis dominari non sinit.

si ita ē. ... [illegible]
vir
si infidelis noluerit ee. cū coniuge fideli. hic agnoscat fidelis suā libertatē. nec ita se putet subiectū seruituti. ut ipsā dimittat fidē. ne coniugē amittat infidelē.

i. n̄ putet se superflue circumcisus fuit. quia ... tempore necessarium.

hodie ppt̄ offensionē infirmorum. si aliquis dicet. n̄ potest saluari nisi circumcidatur.

IERON
i. si potest causas aliquas inuenire discidii. ut libertate pudicitiae perfruaris. noli salutem tuam cum alterius interitu quaerere.

n. sp̄ senarii ... apud dn̄m.

i. xp̄i sanguine.

de hoc consulerant. ubi est perpetua uirginitas.

dei seruitio semper occupatus.
a presentium sollicitudine.

quando de uouere castitatē ... [illegible]

... laborem maiore ... [illegible]

q aliquando habā finē. tempus ... [illegible]

q̄ sic temporalib; bonis hilarescit. ut tamē semp perpetua tormenta consideret.
q̄ adusū terrena preparat. & tamen prudenter quod haec citius derelinquit.

peracto quippe iudicio. tunc desinit esse hoc caelum & haec terra. quando incipit esse caelum nouum. & terra noua. figura enim preterit. non natura. mutatione namq; ... non omnimodo interitu transibit hic mundus.

tus est quae sunt huius mundi quomodo placeat uxori;
et diuisus est; Et mulier innupta et uirgo cogitat
quae domini sunt ut sit sancta et corpore et spiritu; Quae
autem nupta est cogitat quae sunt mundi quo
modo placeat uiro suo; Porro hoc ad utilitatem
uestram dico non ut laqueum uobis iniciam sed
ad id quod honestum est et quod facultatem
praebeat sine impedimento dominum obsecrandi;
Si quis autem turpem se uideri existimat super
uirgine sua quod sit superadulta et ita opor
tet fieri quod uult faciat non peccat si nubat;
Nam qui statuit in corde suo firmus non habens
necessitatem potestatem autem habet suae uolun
tatis et hoc iudicauit in corde suo seruare
uirginem suam bene facit;
Igitur et qui matrimonio iungit uirginem suam
bene facit et qui non iungit melius facit;
Mulier alligata est quanto tempore uir eius uiuit;
Quod si dormierit uir eius liberata est cui uult
nubat tantum in domino; Beatior autem erit si sic
permanserit secundum meum consilium; Puto
autem quod et ego spiritum dei habeam; .XXI.
De his autem quae idolis sacrificantur; Scimus 8
quia omnes scientiam habemus; Scientia
inflat caritas uero aedificat; Si quis se existi
mat scire aliquid nondum cognouit quem
admodum oporteat eum scire; Si quis autem
diligit deum hic cognitus est ab eo; De escis autem
quae idolis immolantur; Scimus quia nihil
est idolum in mundo et quod nullus deus
nisi unus; Nam et si sunt qui dicuntur
dii siue in caelo siue in terra; Siquidem sunt
dii multi et domini multi; Nobis tamen unus deus
pater ex quo omnia et nos in illo; Et unus
dominus Iesus Christus per quem omnia et nos per
ipsum; Sed non in omnibus est scientia;
Quidam enim conscientia usque nunc idoli quasi
idolothytum manducant; Et conscientia ipsorum
cum sit infirma polluitur; Esca autem nos
non commendat deo; neque si manducauerimus

deficiemus; Neque si manducauerimus. abundabimus;
Videte autem ne forte hec licentia ura. offendicu
lum fiat infirmis; Si enim quis viderit eum
qui habet scientiam in idolio recumbentem.
Nonne conscientia eius cum sit infirma. edifi
cabitur ad manducandum idolothyta;
Et peribit infirmus in tua conscientia frater.
propter quem xpc mortuus est; Sic autem pec
cantes in fratres. & percutientes conscientiam eorum
infirmam. in xpo peccatis;
Quapropter si esca scandalizat fratrem meum. non
manducabo carnem in eternum. ne fratrem meum
9 scandalizem; Non sum liber? non sum apostolus?
Nonne ihm xpm dnm nrm vidi; Nonne opus
meum vos estis in dno; Si aliis non sum apostolus.
sed tamen vobis sum; Nam signaculum aposto
latus mei. uos estis in dno; Mea defensio apud eos
qui me interrogant. hec est; Numquid non ha
bemus potestatem manducandi & bibendi?
Numquid non habemus potestatem sororem
mulierem circumducendi; Sicut & ceteri apostoli.
& fratres dni & cephas; aut solus ego & barnabas.
non habemus potestatem hoc operandi; Quis
militat suis stipendiis umquam; Quis plantat
uineam. & fructum eius non comedit; Quis
pascit gregem. & de lacte gregis non manducat;
Numquid secundum hominem dico hec?
An & lex hec non dicit; Scriptum est. in lege
moysi; Non alligabis os boui trituranti;
Numquid de bubus cura est deo; An propter nos utique
dicit; Nam propter nos scripta sunt; Quoniam debet
in spe qui arat arare. & qui triturat. in spe fru
ctus fructus percipiendi; Si nos uobis spiritalia
seminauimus. magnum est si nos carnalia ura
metamus; Si alii potestatis ure participes sunt.
quare non potius. Sed non usi sumus hac potesta
te. sed omnia sustinemus. ne quod offendicu
lum demus euangelio xpi. LXII.

Nescitis quoniam qui in sacrario operantur.
que de sacrario sunt edunt: qui altario

Cassian.

qui in agone contendit. non coronatur nisi legitime certaverit. Id est qui naturales appetitus carnis optat extinguere ... vitia collocata primitus superare festinet.

deserviunt cum altario participantur. Ita et dominus
ordinavit his qui evangelium adnuntiant de
evangelio vivere; Ego autem nullo horum
usus sum; Non scripsi autem haec ut ita fi
ant in me; Bonum est mihi magis mori quam
ut gloriam meam quis evacuet; Nam si evan
gelizavero non est mihi gloria. Necessitas
enim mihi incumbit. Vae enim mihi est
si non evangelizavero; Si enim volens hoc ago
mercedem habeo; Si autem invitus dispensa
tio mihi credita est; Quae est ergo merces mea?
Ut evangelium praedicans sine sumptu po
nam evangelium et non abutar potestate
mea in evangelio; Nam cum liber essem ex om
nibus omnium me servum feci ut plures lucri
facerem; Et factus sum iudaeis tamquam iudaeus
ut iudaeos lucrarer; His qui sub lege sunt
quasi sub lege essem cum ipse non essem sub
lege ut eos qui sub lege erant lucriface
rem; His qui sine lege erant tamquam sine
lege essem cum sine lege dei non essem
sed in lege essem Christi ut lucrifacerem
eos qui sine lege erant;
Factus sum infirmis infirmus ut infir
mos lucrifacerem; Omnia omnibus factus
sum ut omnes facerem salvos; Omnia autem
facio propter evangelium ut particeps eius efficiar;

TX III

Nescitis quod hi qui in stadio currunt omnes
quidem currunt sed unus accipit bravium;
Sic currite ut comprehendatis; Omnis autem qui
in agone contendit ab omnibus se abstinet;
Et illi quidem ut corruptibilem coronam accipi
ant; nos autem incorruptam; Ego igitur sic
curro non quasi in incertum; Sic pugno non
quasi aerem verberans; Sed castigo corpus
meum et in servitutem redigo ne forte cum aliis
praedicaverim ipse reprobus efficiar; TX IIII

Nolo enim vos ignorare fratres quoniam patres nostri omnes
sub nube fuerunt et omnes mare transierunt
et omnes in Mose baptizati sunt in nube

10

& in mari; Et omnes eandem escam spiritalem man
ducauerunt. Et omnes eundem potum spiritalem
biberunt; Bibebant autem de spiritali conse
quenti eos petra; petra autem erat xpc;
Sed non in pluribus eorum beneplacitum est deo;
nam prostrati sunt in deserto; Hec autem in figu
ra facta sunt nostri. Ut non simus concupiscen
tes malorum. sicut & illi concupierunt; Neque
idolatre efficiamini. sicut quidam ex ipsis.
quemadmodum scriptum est;
Sedit populus manducare & bibere. & surrexe
runt ludere; Neque fornicemur. sicut quidam
ex ipsis fornicati sunt. Et ceciderunt una die
uiginti tria milia; Neque temptemus xpm. sicut
quidam eorum temptauerunt. & a serpentibus
perierunt; neque murmurauerit(is) sicut quidam
eorum murmurauerunt. & perierunt ab ex
terminatore; Hec autem omnia in figura
contingebant illis; Scripta sunt autem ad
correptionem nostram. in quos fines seculorum de
uenerunt; Itaque qui se existimat stare. ui
deat ne cadat. Temptatio uos non adprehen
dit. nisi humana; Fidelis autem deus est..
qui non patietur uos temptari. super id quod
potestis. Sed faciet cum temptatione etiam
prouentum. ut possitis sustinere; XXVI.
Propter quod karissimi mihi fugite ab idolorum cul
tura; ut prudentibus loquor. uos iudicate
quod dico; Calicem benedictionis cui bene
dicimus. nonne communicatio sanguinis
xpi est; Et panis quem frangimus. nonne
participatio corporis domini est; Quoniam unus panis.
unum corpus multi sumus. Omnes qui de uno
pane participamus; Videte israhel secundum
carnem. nonne qui edunt hostias. participes
sunt altaris; Quid ergo dico. quod idolis
immolatum sit aliquid. aut quod idolum sit
aliquid; Sed que immolant gentes. demo
niis immolant & non deo; Nolo autem uos
socios fieri demoniorum; Non potestis calicem

dni bibere. & calicem daemonorum; non potestis
mense dni participes esse. & mense daemonorum;
An emulamur dnm. numquid fortiores illo su
mus; Omnia licent. sed non omnia expediunt;
Omnia licent. sed non omnia aedificant;
Nemo quod suum est querat. Sed quod alte
rius; Omne quod in macello venit manducate.
nihil interrogantes ppr conscientiam; Dni est
terra & plenitudo eius; Si quis uos uocat infide
lium. & uultis ire. Omne quod uobis apponitur
manducate. Nihil interrogantes propter consci
entiam; Si quis autem dixerit. hoc immolaticium
e. idolis. Nolite manducare propter illum
qui indicauit. & ppr conscientiam; Conscientiam
autem dico non tuam sed alterius; Ut quid eni
libertas mea iudicatur ab alia conscientia;
Si ego cum gratia participo. quid blasphemor
pro eo quod gratias ago; Siue ergo mandu
catis. Siue bibitis. uel aliud quid facitis. omnia
in gloria di facite; Sine offensione estote iudeis
& gentibus. & ecclesie di. sicut & ego p omnia
omnibus placeo. non querens quod mihi utile
est. Sed quod multis. ut salui fiant; Imitatores
mei estote. sicut & ego xpi; XVI.

Laudo autem uos fratres. quod per omnia mei
memores estis. Et sicut tradidi uobis precepta
mea tenetis; Volo autem uos scire. quod omnis
uiri caput. xpc est; Caput autem mulieris.
uir. caput uero xpi ds; Omnis uir orans.
aut prophetans. uelato capite. deturpat ca
put suum; Omnis autem mulier orans aut
prophetans. non uelato capite. deturpat
caput suum; Unum est enim ac si decaluetur;
Nam si non uelatur mulier. & tondeatur;
Si uero turpe e. mulieri tonderi aut decal
uari. uelet caput suum; Vir quidem non de
bet uelare caput. quoniam imago & gloria di est;
Mulier autem gloria uiri est; non enim uir
ex muliere est sed mulier ex uiro; Et enim
non est creatus uir propter mulierem.

Sed mulier propter virum; Et ideo debet mulier
potestatem habere sup(er) caput p(ro)p(ter) angelos;
Verumtamen neque vir sine muliere. neq(ue) mulier
sine uiro. in d(omi)no; Nam sicut mulier de uiro. ita
& per mulierem vir; Omnia autem ex d(e)o;

Al. Vos ipsi

In uobis ipsis iudicate: decet mulierem non uela
tam orare d(eu)m; Nec ipsa natura docet uos. quia
uir quidem si comam nutriat: ignominia est
illi; Mulier uero si comam nutriat. gloria
est illi. Quo(niam) capilli pro uelamine ei dati sunt;
Si quis autem uidetur contentiosus esse:
Nos talem consuetudinem non habemus. neq(ue)
ecclesia d(e)i; Hoc autem precipio non laudans.
quod non in melius. sed in deterius conuenitis;

f. XVII.

Primum quidem conuenientib(us) vobis in eccl(esi)a.
Audio scissuras esse. & ex parte credo;
Nam oportet & hereses esse; Non quod hereses
d(e)o placent. Sed quod per eas fideles exercitati
sicut d(e)o noti sunt. Ita etiam hominibus ma
nifestentur; nam unde aduocati peritia
apparebit. Si causam nullus dicat. ubi pro
betur: ut & qui probati sunt. manifesti fiant in
uobis; Conuenientibus ergo uobis in unum.
iam non est dominicam cenam manducare; Vnusquisq(ue) enim suam cenam p(re)sumit
ad manducandu(m) & alius quidem esurit. Alius aut(em)
ebrius est; Numquid domos non habetis ad
manducandum. & bibendum. Aut ecclesiam d(e)i con
temnitis. & confunditis eos qui non habent;
Quid dicam uobis: laudo uos. In hoc non laudo;
Ego enim accepi a d(omi)no. quod & tradidi uobis.
quo(niam) d(omi)n(u)s ih(esu)c in qua nocte tradebatur. accepit
panem. & gratias agens. fregit & dixit;
Hoc est corpus meum: hoc facite. in meam com
memorationem; Similiter & calicem. post
qua(m) cenauit. dicens; hic calix. nouum testa
mentum est in meo sanguine: hoc facite. quo
tiescumq(ue) bibetis. in meam commemoratio
nem; Quotienscumq(ue) enim manducabitis pane(m)
hunc & calicem bibetis. mortem d(omi)ni adnunti
abitis donec ueniat; Itaq(ue) quicumq(ue) mandu

Idem aut sps; Et diuisiones ministrationu s. idem aut dns. Et diuisiones operationu sunt.

cauerit panem. vel biberit calicem dni indigne.
reus erit corporis & sanguinis dni; Probet autem
seipsum homo. & sic de pane illo edat. & de calice
bibat; Qui enim manducat & bibit indigne. iudiciu
sibi manducat & bibit. Non diiudicans corpus dni;
Ideo int uos multi infirmi & inbecilles. & dormi
unt multi; Quod si nosmetipsos diiudicaremus.
non utiq iudicaremur; Dum iudicamur aut
a dno. corripimur. ut non cum hoc mundo da
nemur; Itaq frs mei. cum conuenitis ad mandu
candum. inuicem expectate; Si quis esurit. domi
manducet. Ut non in iudicium conueniatis; Cetera
aut cu uenero. disponam;

De spiritalibus autem nolo uos ignorare frs; LXVIII
Scitis cum gentes essetis. ad simulacra muta
prout ducebamini euntes; Ideo notum uobis
facio. quod nemo in spu di loquens. dicit ana
thema ihu; Et nemo potest dicere. dns ihc. ni
si in spu sco; Diuisiones uero gratiaru sunt.
Idem uero ds. qui operatur omnia in omnibus;
Unicuiq autem datur manifestatio sps. ad utilita
tem; Alii quidem p spm datur sermo sapientie.
Alii autem sermo scientiae. Alteri fides
in eodem spu; Alii gratia sanitatum. in uno spu;
Alii operatio uirtutum; Alii prophetatio; Alii
discretio spirituum; Alii genera linguarum;
Alii interpretatio sermonum; Hec autem omnia
operatur unus atq idem sps. Diuidens singu
lis prout uult. Sicut enim corpus unum
e. & membra habet multa. omnia autem mem
bra corporis cum sint multa. unum corpus sunt;
Ita & xpc; Etenim in uno spu omnes nos in unum
corpus baptizati sumus; Siue iudei. siue gen
tiles. siue serui. siue liberi. & omnes uno spu
potati sumus; Nam & corpus non est unum
membrum. sed multa; Si dixerit pes. quo
non sum manus. non sum de corpore. Non ideo
non e de corpore; & si dixerit auris. non sum
oculus. non sum de corpore. Non ideo non est
de corpore; Si totum corpus oculus ubi auditus.

Et nares, quae inter bonum et malum discernunt odore, designant illos qui inter bonum et malum discernunt

auditus? ubi odoratus? Nunc autem posuit
deus membra: unum quodque eorum in corpore sicut
voluit; Quod si essent omnia unum membrum,
ubi corpus? Nunc autem multa quidem membra
unum autem corpus; Non potest dicere oculus
manui: opera tua non indigeo; Aut iterum
caput pedibus: non estis mihi necessarii.
Sed multo magis quae videntur membra
corporis infirmiora esse necessariora sunt.
Et quae putamus ignobiliora membra esse
corporis his honorem habundantiorem
circumdamus; Et quae inhonesta sunt nostra
habundantiorem honestatem habent;
Honesta autem nostra nullius egent; Sed
deus temperavit corpus ei cui deerat
abundantiorem tribuendo honorem; Ut
non sit schisma in corpore; Sed id ipsum
pro invicem sollicita sint membra; Et si quid
patitur unum membrum, compatiuntur
omnia membra; Sive gloriatur unum
membrum, congaudent omnia membra; Vos
autem estis corpus Christi et membra de membro;
et quosdam quidem posuit deus in ecclesia; Primo
apostolos; Secundo prophetas; Tertio doc
tores; deinde virtutes; Post hec gratias
curationum; opitulationes; gubernationes;
genera linguarum; Numquid omnes
apostoli; Numquid omnes prophete;
Numquid omnes doctores; Numquid omnes
virtutes; Numquid omnes gratiam habent
curationum; Numquid omnes linguis lo
quuntur; Numquid omnes interpretantur;
Aemulamini autem charismata maiora;
Et adhuc excellentiorem viam vobis de
13 monstro; Si linguis hominum loquar
et angelorum, caritatem autem non ha
beam, factus sum velut aes sonans aut
cymbalum tinniens; Et si habuero prophetiam
et noverim mysteria omnia et omnem sci
entiam; Et habuero omnem fidem, ita ut montes

Sic membra ecclesiae alterum alterius indigent.

Sub hoc totum spiritualiter fit in membris ecclesiae.

de corpore .i. de Christo

transferam. Caritatē aū non habuero, nihil sum;
Et si distribuero in cibos pauperum omnes faculta
tes meas. Et si tradidero corpus meum ut ardeā.
caritatem autem non habuero. nihil mihi pdest;
Caritas patiens ē. benigna ē; Caritas non aemula
tur; non agit perperam; non inflatur; Non ē am
biciosa; Non quaerit quae sua sunt; non irrita
tur; non cogitat malum; non gaudet sup iniquitate.
congaudet aū ueritati; Omnia suffert; omnia cre
dit; omnia sperat; omnia sustinet. caritas numquā
excidet. Siue prophetiae euacuabuntur; Siue linguae
cessabunt; Siue scientia destruetur; Ex parte
enī cognoscimus. & ex parte prophetamus; Cū aū
uenerit quod perfectū ē. euacuabitur quod ex
XVIIII. parte ē; Cum eēm paruulus. loquebar ut par
uulus. sapiebā ut paruulus. cogitabam ut par
uulus; Quando factus sū. euacuaui quae erant
paruuli; Uidemus nunc p speculū in enigmate.
tunc aū facie ad faciē. Nunc cognosco ex parte.
tunc aū cognoscā. sicut & cognitus sum; Nunc
aū manent. fides. spes. caritas. tria haec; Maior
aū his ē. caritas. Sectamini caritatē. Aemulamini 18
spiritalia. magis aū ut prophetetis. qui enī lo
quitur lingua. non hominib, loquitur. s; dō; nemo
enī audit; Spū aū loquitur misteria; Nam qui
prophetat. hominib, loquitur. ad aedificationē.
& exortationē. & consolationē. Qui loquitur
lingua. semetipsū aedificat; qui aū prophetat.
ecclesiā aedificat; Uolo aū omīs uos loqui linguis.
magis aū prophetare; Nam maior ē. qui pro
phetat quā qui loquitur linguis. nisi forte
ut interpretetur. ut ecclesia aedificationem ac
cipiat; Nunc aū frs. si uenero ad uos linguis
loquens. quid uobis prodero. nisi si uobis loquar.
aut in reuelatione. aut scientia. aut prophetia.
aut in doctrina. Tamen quae sine anima sunt. uo
cē dantia. siue tibia. siue cythara. nisi distinc
tionē sonituū dederit. quomodo scietur quod
canitur. aut quod cytharizatur. Et enī si
incertā uocē det tuba. quis parabit se ad bellū.

Ita & uos p linguā nisi manifestum sermonem dederitis · quomodo · id quod dr̄ ? Eritis enī in aera loquentes · Tam multa ut puta genera sunt linguarū inmundo · & nihil sine uoce ē ; Si ergo nesciero virtutē uocis · ero ei cui loquor barbarus · & qui loquitur mihi · barbarus ; Sic & uos quō aemulatores estis spirituum · ad aedificationem ecclesiae quaerite · ut habundetis ; Et ideo qui loquitur lingua · oret ut interpretetur ; Nam si orem lingua · sps ms orat · mens aū mea · sine fructu est ; Quid ergo ē ? orabo spū · orabo & mente ; Psallam spū · psallam & mente ; Ceterū si benedixeris spū · qui supplet locum idiotę quomodo dicet · amen · sup tuā benedictionē ; quō quid dicas nescit ;

Nam tu quidem bene gratias agis · sed alter non aedificatur ; Gratias ago dō · quod omniū urm̄ lingua loquor ; Sed in ecclesia volo quinq; uerba sensu meo loqui · ut & alios instruam · quam · x · milia uerborum · lingua ; FRS · nolite pueri effici sensib · sed malicia paruuli estote ; Sensibus aū pfecti estote ; In lege · scriptū ē ; quō in aliis linguis · & labiis loquar populo huic · & nec sic exaudient me dicit dns ; Itaq; linguae in signum s̄ · non fidelib · sed infidelib ; Si ergo conueniat uniuersa eccła in unum · & oms linguis loquantur · Intrent aut idiotę · aut infideles · nonne dicent · quid insanitis ; Si aū oms prophetent · intret aū quis infidelis · vel idiota · conuincitur ab omnib; · diiudicatur ab omnib · Occulta cordis eius manifesta fiunt ; & ita cadens in faciē · adorabit dm̄ · pronuntians quod uere ds in uobis sit ; Quid ergo ē frs ; cum conuenitis · unusquisq; urm̄ · psalmum habet · doctrinam habet · apocalipsim habet · linguam habet · interptationē habet ; Omnia ad aedificationē fiant ; Siue lingua quis loquitur · secundū duos · aut multum tres · & per partes · & unus interptetur ; Si aū non fuerit interpres · taceat in eccła · sibi aū loquatur · & dō ; Prophetae · duo aut tres dicant · & caeteri diiudicent ; Quod si alii reuelatum fuerit sedenti · prior taceat ; Potestas enim

omś psingulos prophetare. ut omś discant & omś
exhortentur; & sps prophetarum prophetis subiecti
sunt; Non enim dissensionis ds sed pacis; sicut
inomnib, ecclesiis scorum doceo; Mulieres inec
clesiis taceant. non eni pmittitur eis loqui. sed
subditas ee; sicut & lex dic; Siquid au uolunt dis
scere. domi uiros suos interrogent; Turpe. e. enim
mulieri loqui inecclesia; An auobis uerbum di
processit. aut inuos solos peruenit; Siquis ui
detur propheta ee. aut spiritalis. cognoscat quae
scribo uobis. quia dni sunt mandata; Siquis
autē ignorat. ignorabitur; Itaq. frs aemulami
ni prophetare. & loqui linguis nolite prohibe
re; Omia au honeste. & secundum ordinē fiant;

Notū uobis facio euangeliū frs. quod pdicaui XXI. LII
uobis. quod & accepistis. inquo & statis. perquod
& saluemini. qua ratione pdicauerim uobis
si tenetis. nisi frustra credidistis; Tradidi enim
uobis inprimis. quod & accepi; quō xpc mortuus
e. propeccatis nris. secundū scripturas. & quia
uisus. e. caephe. & post haec. XI; Deinde uisus. ē.
plus quā quingentis fratrib, simul. exquibus
multi manent usq. adhuc. quidam au dormier.
Deinde uisus. e. iacobo; Deinde apostolis omnib,
Nouissime au omniū. tamquam abortiuo ui
sus. e. & mihi; Ego enim sum minimus apostolorū.
qui non sum dignus uocari apostolus. quō per
secutus sum ecclesiā di; Gratia au di sum. id
quod sum. & gratia eius inme uacua non fuit;
Sed abundantius illis omnib, laboraui. non ego
au. sed gratia di mecum; Siue enim ego. siue
illi. sic pdicamus. & sic credidistis; Si au xpc pdi
catur quod resurrexit amortuis. quomodo
quidam dicunt inuobis. quō resurrectio mor
tuorū non est; Si au resurrectio mortuorum
non e. neq. xpc resurrexit; Si au xpc non resur
rexit. inanis. e. ergo pdicatio nra. inanis. e. ergo
fides ura; Inuenimur au & falsi testes di. quō
testimoniū diximus aduersū dm. quod suscita
uerit xpm; quē non suscitauit. simortui non re

Na si mortui n resurgunt.

surgunt; neq. xpc resurrexit. Quod si xpc non
resurrexit uana e. fides ura. adhuc enim estis
in peccatis uris; Ergo & qui dormierunt in xpo
perierunt; Si in hac uita tantum in xpo speran
tes sumus. miserabiliores sumus omnib. hominib;
Nunc au xpc resurrexit a mortuis. primitiae
dormientium; Quo enim per hominem mors.
& per hominem resurrectio mortuorum. Et
sicut in adam omnes moriuntur. Ita & in xpo
oms uiuificabuntur; Unus quisq. in suo ordine;
primitiae xpc. Deinde hi qui sunt xpi. in ad
uentu eius; Deinde finis. cum tradiderit regnu
do. & patri. cum euacuerit omnem principa
tum. & potestate & uirtutem; Oportet autem
illum regnare. Donec ponat omnes inimicos
sub pedibus eius; Omnia enim subiecit sub pe
dib. eius; Nouissime au inimica destruetur
mors; Cum au dicat. omnia subiecta sunt ei.
sine dubio. pre ter eum qui subiec ei omnia;
Nam cum subiecta illi fuerint omnia. tunc
& ipse subiectus erit illi. qui sibi subiecit oma
ut sit ds omnia in omnib; Alioquin quid fa
cient qui baptizantur pro mortuis. Si omnino
mortui non resurgunt; ut quid & baptizant
pro illis; Ut quid & nos periclitemur omni ho
ra; Cotidie morior. per uram gloria fratres.
qua habeo in xpo ihu dno nro; Si secundum ho
mine ad bestias pugnaui ephesi. quid mihi pro
dest. si mortui non resurgunt; Manducemus
& bibamus. cras enim moriemur; XXII

Nolite seduci; corrumpunt mores bonos col
loquia mala; Euigilate. & nolite peccare.
Ignorantiam di quidam habent. Ad reuerentia
uobis loquor. Sed dicet aliquis; quomodo re
surgunt mortui. quali autem corpore ueni
unt; Insipiens tu quod seminas. non uiuifica
tur. nisi prius moriatur; Et quod seminas. n
corpus quod futurum est seminas. Sed nu
dum granu. ut puta tritici. aut alicuius
ceterorum; Ds au dat illi corpus. sicut uo

luit. & unicuiq. seminum. proprium corpus.
Non omnis caro. eadem caro; sed alia hominū.
alia pecorum. alia caro uolucrum. alia autē
piscium; & corpora caelestia. & corpora terre
stria; Sed alia quidem caelestium gloria. alia
autē terrestrium; Alia claritas solis. & alia cla
ritas lunae. & alia claritas stellarum; Stella
autem a stella differt in claritate; sic & resur
rectio mortuorum; Seminatur in corruptione.
surgit in incorruptione; Seminatur in igno
bilitate. surgit in gloria; Seminatur in infir
mitate. surgit in uirtute; Seminatur corpus
animale. surgit corpus spiritale; Si est corpus
animale. est & spiritale; Sic enim scriptum est;
Factus ē primus homo adam in animam uiuentē.
Nouissimus adam. in spm̄ uiuificantem; Sed non
prius quod spiritale ē. sed quod animale ē. Dein
XXIII. de quod spiritale; Primus homo de terra ter
renus; secundus homo de caelo caelestis; Qualis
terrenus tales & terreni; & qualis caelestis; tales
& caelestes; Igitur sicut portauimus imaginē terreni.
portemus & imaginem caelestis; Hoc autē dico fratres.
quo caro & sanguis. regnum dī possidere non pos
sunt. Neq. corruptio. incorruptionem possidebit;
Ecce misterium uobis dico; Omnes quidem resur
gemus. sed non omnes immutabimur. In momento.
in ictu oculi. in nouissima tuba; Canit enim tuba.
& mortui resurgent incorrupti. & nos immuta
bimur; Oportet enim corruptibile hoc induere
incorruptelam. & mortale hoc induere immor
talitatē; Cum autē mortale hoc induerit inmorta
litatē. Tunc fiet sermo qui scriptus est; Absorta ē
mors in uictoria; Ubi ē mors uictoria tua.
Ubi ē mors aculeus tuus; Aculeus autē mortis.
peccatum ē; uirtus uero peccati lex. Dō autem
gratias. qui dedit nobis uictoriam. Per dnm nrm
ihm xpm; Itaq. frs̄ mei dilectissimi. stabiles esto
te & immobiles. abundantes in opere dī semper.
Scientes quod labor uester non ē inanis in dno;
XXIIII. De collectis autē quae fiunt in scos. sicut ordina 16

in ecclesiis galatiae ita & uos facite per unam sab
bati; Unusquisq; urm apud se reponat recondens qd
ei bene placuerit; Ut non cum uenero tunc collec
tae fiant; Cu au psens fuero quos probaueritis per
epistolas hos mittam pferre gratiam uram in hie
rusalem; Quod si dignu fuerit ut ego eam mecum
ibunt; Venia aut ad uos cum macedonia ptransie
ro; Nam macedoniam pertransibo. Apud uos aut
forsitan manebo uel etiam hiemabo; Ut uos me de
ducatis quocumq; iero; Nolo enim uos modo in tran
situ uidere; Spero enim me aliquantulum tem
poris manere apud uos si dns permiserit; Perma
nebo au ephesi usq; pentecosten; Ostiu mihi aper
tu est magnum & euidens & aduersarii multi;
Si au uenerit timotheus uidete ut sine timore
sit apud uos; Opus enim dni operatur sicut & ego;
Ne quis ergo illum spernat; Deducite au illu in pace
ut ueniat ad me; Expecto enim illum cum fratrib;
De apollo au fratre significo uobis quia multum ro
gaui eu ut uenire& ad uos cum fratribus; Et utiq;
non fuit uoluntas ut nunc uenire&; ueni& autem
cu ei uacuum fuerit; Uigilate state in fide uirili
ter agite confortamini; omnia ura in caritate fiant;

XV. Obsecro au frs nostis domum stephanae & fortu
nati & achaici; Quo primitiae sunt achaiae; Et in
ministerium scorum ordinauerunt seipsos; Ut & uos
subditi sitis huiusmodi & omni cooperanti & labo
ranti; Gaudeo enim in praesentia stephanae & for
tunati & achaici; Quo id quod uobis deerat ipsi
suppleuer; Refecerunt enim meum spm & uestrum;
Cognoscite ergo qui eiusmodi sunt; Salutant uos
ecclesiae asiae; Salutant uos in dno multum aqui
la & prisca cum domestica sua ecclesia; Salutant
uos frs omnes; Salutate inuice in osculo sco; Salu
tatio mea manu pauli; Siquis non amat dnm
ihm sit anathema maranatha; Gratia dni ihu
uobiscu; Caritas mea cum omnibus uobis in xpo
ihu amen. EXPL. EPL. I. AD COR.

INCIP. ARGUMENTUM.

Post actam poenitentia consolatoriam epistolam